

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága az EGUT Egri Útépítő Zrt. (Eger) I. r., a STRABAG Építő Zrt. (Budapest) II.r., a Hídépítő Zrt. (Budapest) III. r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróság előtt 2.K.31.958/2004. számon indult perben a Fővárosi Ítéletábla 2008. június 11. napján kelt 2.Kf.27.052/2007/22.számú jogerős ítélete ellen az I. r. felperes által 33., II.r. felperes által 31., III.r. felperes által 32. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. június 30. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.052/2007/22. számú ítéletét a III. r. felperest terhelő versenyfelügyeleti bírság összege tekintetében hatályon kívül helyezi, ebben a részében a Fővárosi Bíróság 2.K.31.958/2004/18. számú ítéletét megváltoztatja, és az alperes 2004. március 18. napján kelt Vj-138/2002/79. számú határozatát e részben hatályon kívül helyezi, és az alperest e körben új eljárásra kötelezi, egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. r. felperesnek 30.000.- /azaz harmincezer/ forint elsőfokú-, 30.000.- /azaz harmincezer/ forint másodfokú-, és 30.000.- /azaz harmincezer/, felülvizsgálati részperköltséget.

Kötelezi továbbá az I. r.és II. r. felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek külön-külön 60.000.-/azaz hatvanezer/ forint felülvizsgálati perköltséget, valamint fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - fejenként 36.000.- /azaz harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Kötelezi a III. r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 7.500.- /azaz hétezer-ötyszáz/ forint kereseti-, 12.000.- /azaz tizenkétezer/ forint másodfokú és 18.000.-

/azaz tizenhatalézer/ forint felülvizsgálati eljárási részilletéket. A III. r. felperes által le nem rótt ezt meghaladó részilletéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes 2002. október 10. napján versenyfelügyeleti eljárást indított az I. és II. r. felperessel, a III. r. felperes jogelődjével és a Betonút Szolgáltató és Építő Rt.-vel, az Swietelsky Építőipari és Kereskedelmi Kft.-vel, a Mélyépítő Budapesti Építőipari, Kivitelező, Beruházó és Tervező Kft.-vel, valamint az Alterra Építőipari Kft.-vel szemben a BKV Rt. DBR Projekt Igazgatósága által 2002. év tavaszán a Budapest XI. kerület, Bartók Béla út felújításával kapcsolatban kiírt közbeszerzési pályázatokkal kapcsolatosan. Az eljárás keretében az alperes a Fővárosi Bíróság engedélyét kérte ahhoz, hogy az érintettek üzleti helyiségeit átkutassa, és annak érdekében azokba önhatalmúlag belépjen. A Fővárosi Bíróság 2002. október 17. napján kelt végzésében a vizsgálati cselekményekhez előzetesen hozzájárult. A helyszíni vizsgálatot az alperes rendőrség igénybevétele nélkül elvégezte, annak során a Bocskai csomópont átépítésére kiírt közbeszerzési eljárással kapcsolatos dokumentumokat is lefoglalt. A vizsgálati jelentés alapján kialakított előzetes álláspontját az alperes 2004. január 22. napján közzétette, majd az azokra tett észrevételek ismeretében 2004. március 18. napján hozott Vj-138/2002/79. számú határozatában megállapította, hogy az I. r. és a II. r. felperesek a belső Bartók Béla úti útépítésre kiírt, míg a II. r. és III. r. felperesek a Bocskai csomópont átépítésére kiírt közbeszerzési eljárás során tanúsítottak összehangolt magatartást. Ezt meghaladóan a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette. A jogsértés miatt az I. r. felperest 56.000.000.- Ft, a II. r. felperest összesen 137.000.000.Ft, a III. r. felperesi jogelődöt 52.000.000.- Ft bírság megfizetésére kötelezte. A határozatának indokolása tartalmazta, hogy mely kapcsolódó közbeszerzési eljárásokban, mely pályázók részvételével milyen eredmény kihirdetésére került sor. Megállapításra került az is, hogy a belső Bartók Béla úti közbeszerzési pályázatot a II. r. felperes pályázata nyerte; a közbeszerzési eljárásban ajánlatot tett a III. r. felperesi jogelőd is, amely részben 150 %-ban /a II. r. felperes, /50 %-ban/ a Hídépítő Rt. /III. r. felperes/ tulajdonában állt. A II. r. felperes pénzügyi vezetője ugyanaz a Szebeni Lajos volt, aki a Ring Kkt. /III. r. felperesi jogelőd/ ügyvezetőjeként is dolgozott. Az I. r. felperes Budapesti Területi Igazgatóságának vezetője Boncz Zoltán volt, aki 2002. februárjában és márciusában több alkalommal járt a II. r. felperes Szegedi úti székhelyén. A Hídépítő Rt. III. r. felperesi jogutód/ 2002. március 26.

napján tizenkét oldalas faxot küldött a STRABAG Rt. II. r. felperesnek, illetve a Ring Kkt. III. r. felperesi jogelődnek, amely a 21000-es tételek árajánlatát tartalmazta. A II. r. felperesnél ugyanezen a napon tartották a belső Bartók Béla úti útépítés áraivá/ kapcsolatos ártárgyalást. Az ártárgyalást követően Fábrián András - Varga Csaba ügyvezető igazgató közvetlen beosztottja - faxot küldött az EGUT Rt. Budapesti Területi Igazgatósága vezetőjének Boncz Zoltánnak a 21000-es tételsorról, és a 2100-as előkészítői munkák összesítőjéről. Az I. r. felperes 2002. március 27, napján készített főösszesítőjében ajánlati árait 16 %-kal megemelte a II. r. felperes által megküldött árajánlathoz viszonyítva. A Bocskai csomópontra kiírt pályázattal összefüggésben az alperes megállapította, hogy a II. r. felperes Budapesti Területi Igazgatóságáról 2002. június 12. napján Szebeni Lajos faxot küldött a Ring Kkt.-hez III. r. felperesi jogelődhez/ Tóth Tibor ügyvezető részére, amely a Móricz Zsigmond körtér - Fehérvári úti csomóponthoz kapcsolódó pályázat főösszesítőjét tartalmazta. A Ring Kkt. 2002. június 13. napján korábbi árajánlatához képest az árait 700.000.000.- Ft körüli összeggel megemelte. Az alperes az összehangolt magatartás bizonyítékeként értékelte, hogy a felperesek egymást átfedő tagságú konzorciumokban indultak, az eltérő munkák ellenére ugyanolyan felállásban, az egyes vállalkozások közvetlenül felvették egymással a kapcsolatot, a konzorciumokba a Mélyépítő Rt.-t is bevonták, egymás üzleti, üzletpolitikai döntéseit ismerik, illetve a nem nyertes pályázatok eredményét annak ellenére nem támadták meg, hogy utóbb valamennyi pályázatot módosították úgy, hogy a kiíró alacsonyabb árakat határozott meg a nyertessel. Az alperes az érintett piacot a közbeszerzési eljárásban szereplő földrajzi területben, illetve a pályázat tárgyában határozta meg. A felperesek magatartását azért minősítette jogsértőnek, mert az érintettek között kapcsolatfelvételre került sor, ajánlati áraikat a versenytársak előtt részben felfedték, az árajánlatokat megismerve ajánlati áraikat megemelték, a versenytárstól kértek a meglévőnél kedvezőtlenebb alvállalkozói ajánlatot.

A jogsértő magatartás miatt alkalmazott bírságszankció meghatározását az alperesi határozat VI. fejezete foglalta össze. Az alperes értékelte a verseny veszélyeztetettségét, a jogsértés piaci hatását, a vállalkozások jogsértéséhez való viszonyulását, az ahhoz kapcsolódó releváns forgalmat pedig az egyes közbeszerzési eljárások nettó szerződési áraiban határozta meg. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a közbeszerzési eljárásban történő összejátszás sajátossága, hogy nem mindegyik ajánlattételő jut feltétlenül bevételhez. A határozat 35.5. pontjának harmadik bekezdése rögzítette, hogy a kiszabott bírság összege nem érte el a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény /a továbbiakban: Tpv. / 78. § /1/ bekezdése szerinti 10 %-os felső határt.

A felperesek keresetükben az alperesi határozat megváltoztatását, és a versenyfelügyelete eljárás megszüntetését, illetve a bírság mérséklését kérték. Az I. r. felperes az alperesi határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmet is előterjesztett.

A Fővárosi Bíróság ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A felperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet indokolásában történeti tényállást állapított meg /2. és 3. oldal/, ismertette a felperesek keresetének tartalmát /3. oldal utolsó bekezdése, 4. oldal és 5. oldal első bekezdése/, összefoglalta az elsőfokú bíróság ítéletének megállapításait /5. oldal utolsó bekezdése, 6. oldal első bekezdése/, ismertette a felperesek fellebbezését 16. oldal második bekezdésétől 8. oldal első bekezdéséig/, majd érdemi indokait fejtette ki /9-15. oldal/. A Tpv. 65/A. §-ára alapozva kifejtette, hogy a kartelltilalomba ütköző magatartás olyan bonyolult megítélést és összetett elemzést kíván, amelynek esetében nehéz eldönteni nyomban, hogy egy adott dokumentum a feltételezett jogsértéssel összefüggésbe van-e vagy sem. Ha az derül ki, hogy a feltételezett jogsértéssel az adott dokumentum vagy más bizonyíték nem függ ugyan össze, de olyan tevékenységet, magatartást, állapotot rögzít vagy bizonyít, amely a Tpv. rendelkezéseit sértheti, s az eljárás emiatt az alperes hatáskörébe tartozik, akkor az eljárást erre is kiterjesztheti. A Fővárosi Ítéltábla tehát úgy foglalt állást, hogy a bírói végzésben engedélyezett helyszíni kutatás során beszerzett dokumentumok bizonyítékként jogszerűen felhasználhatók voltak. Hangsúlyozta, hogy a kutatást engedélyező jogerős bírói végzés jogszerűségét az alperesi határozat felülvizsgálatára irányuló perben nem lehet vitatni. Utalt arra is, hogy a rendőrség igénybevétele az alperesnek csak lehetősége van, az nem kötelező. Hangsúlyozta, hogy a helyszíni vizsgálat nem sértette az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában 1950. november 4. napján kelt Egyezmény la továbbiakban: Egyezmény/ 6., illetve 8. cikkét.

A jogsértő magatartás megállapítása körében a Tpv. 11. §-a alapján arra a következtetésre jutott, hogy a helyszíni kutatás során Lefoglalt bizonyítékok a felperesek összehangolt magatartását megfelelően bizonyítják. Kiemelte az igazolt kapcsolatfelvétel tényét, az ajánlati árakat is tartalmazó faxokat, a felperesek közötti információáramlás és egyeztetés tényét, valamint azt a körülményt, hogy az árakat is tartalmazó faxok megküldését követően ajánlati árkorrekció valósult meg a felperesek között. Az egymással versenyben lévő felperesek - az ajánlatkérő tudta nélkül - a munkák megosztásáról állapodtak meg. Úgy ítélte meg, hogy ezzel szemben a felperesek nem bizonyították az alperes által felhasznált bizonyítékokban foglaltakat megdöntő tényeket. A felperesek által tanúsított magatartás kizárta a magatartásuk

autonóm egymástól függetlenül tanúsított spontán, párhuzamos jellegének megállapíthatóságát. Utalt arra, hogy az alperes határozatát részletesen indokolta, és azt is kifejtette, hogy a felperesek észrevételeit miért nem fogadta el ésszerű magyarázatként. A kiszabott bírság összegével összefüggésben a Tpvt. 78. § 1)és 2) bekezdésére figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az alperes a 10 %-os bírságösszeg maximumát nem lépte túl, a bírság kiszabásáról szóló Közleményét csak bírságszámítási segédletként lehetett értékelni. A bírság összegét pedig a Fővárosi Ítéltábla nem tartotta eltöltöttnek, mert a felperesek rendkívül súlyos versenykorlátozást valósítottak meg, magatartásuk ellentétes a közbeszerzési eljárás elveivel és céljaival, szükséges az ilyen jellegű cselekményektől való visszatartó erő. A III. r. felperesi jogelőd bírságával összefüggésben kiemelte, hogy az alperesi határozat meghozatala után - az annak kijavítására irányuló kérelemhez - csatolt mérleg nem elégíti ki a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény la továbbiakban: Sztv./ előírásait, mert nem a cégbírósághoz benyújtott könyvvizsgálói záradékot tartalmazó cégszerű aláírással és pecséttel ellátott példányt nyújtottak be. Ezt a hiányosságot a III. r. felperes a későbbiekben sem pótolta.

A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. A jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új határozat hozatalára utasítását, illetve a hatályon kívül helyezés mellen a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, továbbá a versenyfelügyelete eljárás megszüntetését, illetve a helyszíni vizsgálatból származó bizonyítékok figyelmen kívül hagyását kérték.

A II. r. és III. r. felperes felülvizsgálati kérelmében a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 221. §-ára hivatkozással azt sérelmezte, hogy a jogerős ítélet indokolása hiányos, iratellenes, a felperesi előadást jogsértően mellőzi. Nem adott választ arra a felperesi előadásra, hogy a belső Bartók Béla úti közbeszerzési eljárás vonatkozásában a lefoglalt fax indokolt ajánlattételnek tekinthető, illetve, hogy a 2100as tételsor adminisztrációs hiba folytán került átküldésre. Kifogásolták, hogy a jogerős ítélet nem tér ki a Ring Kkt.-n belüli kommunikáció, Szebeni Lajos pozíciója, illetve az alperes határozatának logikai úton történő cáfolata kérdéskörére. A II. r. és III. r. felperes elfogadhatatlannak találta azt az ítéleti megállapítást, hogy az ítélet részének kell tekinteni a jogszerűnek talált és elfogadott alperesi okfejtést. Álláspontjuk szerint az alperes lényeges eljárási szabálysértést követett el, tévesen állapított meg versenykorlátozó magatartást, illetve helytelenül határozta meg a bírság összegét. Álláspontjuk szerint az Alkotmány 2. §-ába, az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény la továbbiakban:

Áe./ 2. §-ába, és a Tpvt. 65/A. §-ába ütközik, hogy a Bartók Béla úttal kapcsolatos helyszíni vizsgálat során az alperes a Bocskai csomópont felújításával kapcsolatos faxüzenetet is lefoglalt, és a kiterjesztett versenyfelügyelete eljárásban azt felhasználta. Ezzel ugyanis eltért a helyszíni vizsgálatra felhatalmazó végzésben megjelölt céltól. Vitatták azt a megállapítást, hogy a felperesek versenykorlátozó magatartást tanúsítottak, e vonatkozásban a jogerős ítélet megállapításait megalapozatlannak és iratellenesnek tartották, a Tpvt. 11. §-ának és az Áe. 26. §-ának sérelmére utaltak. Hangsúlyozták, hogy nincs bizonyíték arra, miszerint az ajánlati árkorrekciót a fax elküldése váltotta volna ki. Nem született megállapodás a munkák megosztásáról sem. Kifejtették, hogy az alperes jogszabálysértő bírságszámítási módszert alkalmazott, amely a Tpvt. 78. § /1/ bekezdésébe, 36. § /6/ bekezdésébe, és az Alkotmány 2. §-ába ütközik. A bírság alapja csak ténylegesen elért árbevétel lehet, az alperes meg nem engedett módon eltért a korábban közzétett bírság Közleményétől, helytelenül róttá a felperesek terhére, hogy a bírság elfogadható mértékét nem jelölték meg.

A fentiekén túlmenően a III. r. felperes felülvizsgálati kérelmének 29-41. pontjában azt is sérelmezte, hogy a terhére megállapított 52.000.000.- Ft-os bírság túllépte a Tpvt. 78. §-ában meghatározott 10 %-os bírságmaximumot. Kifogásolta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az alpereshez benyújtott mérleget formai okokból nem fogadta el. Állította, hogy a csatolt mérleg- és eredménykimutatás a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény la továbbiakban: Sztv./ 20. § /5/ bekezdésének megfelel. Kiemelte, hogy a cégszerű aláírásnak nem érvényességi kelléke a pecsét.

Az I. r. felperes felülvizsgálati kérelmében az Egyezmény 6. cikk 1. és 2. pontjának, 8. cikkének, a Pp. 2. § /1/ bekezdésének, 206. §-ának és 221. § /1/ bekezdésének sérelmére hivatkozott. Hivatkozott arra, hogy az Egyezmény értelmében az alperes bíróságnak minősül, ezért a Versenytanácson számon kérhető a pártatlanság és függetlenség követelménye. Álláspontja szerint a fenti követelménybe ütközött az az eljárási mód, hogy a Versenytanács az érintettek meghallgatása és tisztességes eljárás lefolytatása nélkül előzetes álláspontot tett közzé. Ezzel az alperes a felperesek ártatlanságának vélelméhez, valamint a védekezéshez való jogát is megsértette. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának eseti döntéseire hivatkozva a helyszíni vizsgálat engedélyezésekor kifejtett bírói mérlegelést hiányolta. Hangsúlyozta, hogy az Egyezmény 8. cikke a vállalkozásokra, azok székhelyeire és telephelyeire is kiterjed, a 8. cikk megsértésével megszerzett bizonyítékokat figyelmen kívül kell hagyni.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, kifejtve, hogy az alperes eljárása nem sértette az Egyezményben foglalt függetlenség, pártatlanság, ártatlanság védelmének, illetve a magánélet tiszteletben tartásának elvét. Az alperes eljárása során jogellenesen beszerzett bizonyítékot nem használt fel, a helyszíni vizsgálatot bíróság engedélyezte. Az alperes kiemelte, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet vizsgálta és megválaszolta a felperesi kifogásokat, ezért az indokolást hiányosnak nem lehet tekinteni. Rámutatott arra, hogy az eredetileg vizsgált Bartók Béla úti felújítással földrajzi és tárgyi összefüggésben áll a Bocskai csomópont átépítési tendere, így a vizsgálat kiterjesztéssel a célhoz kötöttség követelménye nem sérült. Az alperes álláspontja szerint a versenykorlátozó magatartás megállapíthatóságát alátámasztó bizonyítékok Logikai láncot alkotnak. A bírságszámítást illetően pedig arra mutatott rá, hogy a bírság Közlemény 2003. december 15. napján történt kiadását megelőzően közbeszerzéssel kapcsolatos kartell eljárásokat az alperes még nem folytatott, ezért az ezzel kapcsolatos tapasztalatok a Közleményben nem szerepelhettek. A Közleménytől egyetlen vonatkozásban tért el a releváns forgalom kiszámítása tekintetében. Álláspontja szerint azonban az a körülmény; hogy a közbeszerzési eljárásban a jogsértés kapcsán valaki nem ért el bevételt, nem jelenti azt, hogy jogsértésnek ne lehessen bírságszankciója. Az előny elérése ugyanis nem feltétele a bírság kiszabásának. Hivatkozott továbbá arra, hogy a III. r. felperes 2003. évi hiteles mérlegadatai az alperesi határozat meghozatalát követően kerültek megállapításra, ezért az alperes jogszerűen döntött a rendelkezésére álló adatok alapján.

Az I. r. felperes előkészítő iratában az Európai Emberi Jogi Bíróság Airey ügyben a Piersack illetve. Sramek ügyben, továbbá a Ravon és Schenk ügyben hozott ítéletére hivatkozással vitatta az alperes pártatlanságát, illetve a helyszíni vizsgálat során lefoglalt bizonyítékok figyelembevehetőségét. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy helyszíni vizsgálatot csak a rendőrség jelenlétében végezhetett volna az alperes.

Az I. r. és II. r. felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan, a III. r. felperes felülvizsgálati kérelme részben alapos.

Az Egyezmény 6. cikke a tisztességes tárgyaláshoz való jog biztosításának legfontosabb elemeit a következők szerint részletezi:

1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja és hozzon

határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellen felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát érintően.

2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

Az Egyezmény 8. cikke a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot szabályozza. Ennek keretében rögzíti: 1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába a hatóság, csak a törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság, vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságjogainak védelme érdekében szükséges.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § /1/ bekezdése szerint a Magyar Köztársaság független demokratikus jogállam.

A Tptv. 11. §-ának III bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztisztviselőnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése /a továbbiakban együtt: megállapodás/, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A /2/ bekezdés felsorolásában ezen tilalom vonatkozik különösen:

a/ a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására; d/ a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására; e/ a versenytársak közötti, a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszásra.

A Tptv. 65/A. §-ának /1/ bekezdése szerint a törvény 11. és 21. §-ai megsértése tárgyában folyó vizsgálat során a vizsgáló jogosult a hivatalból indított eljárás során az ügyfél, valamint a vele kapcsolatban álló vállalkozások üzleti helyiségeit; ideértve a járműveket és az üzleti tevékenységhez használt bármilyen területet, meghatározott célból átkutatni és ennek érdekében oda önhatalmúlag belépni. A /2/ bekezdése szerint a törvény 11. és 21. §-ai megsértése tárgyában folyó vizsgálat során a vizsgáló jogosult a hivatalból indított eljárás során az ügyfél bármely vezető tisztségviselője, valamint a ténylegesen az irányítást gyakorló más személy magáncélú, illetőleg magánhasználatú helyiségeibe, ideértve a járműveket és más területet is, önhatalmúlag belépni és ott meghatározott célból kutatást

folytatni. A /3/ bekezdése szerint az e § szerinti vizsgálati cselekményre előzetes bírói jóváhagyó határozat alapján kerülhet sor, a Gazdasági Versenyhivatal írásbeli, indokolt indítványa alapján, amit a vizsgálati cselekmény helye szerint illetékes megyei bíróság elnökénél kell előterjeszteni. Az /5/ bekezdése szerint a bíróság engedélyező határozatot abban az esetben hoz, amennyiben az indítványozó valószínűsíti, hogy más vizsgálati cselekmény nem vezet eredményre és ésszerű megalapozottsággal feltehető, hogy az indítvány szerinti helyszínen a megjelölt információforrás fellelhető, valamint, ha ésszerű megalapozottsággal feltehető, hogy az indítvány szerinti helyszínen a megjelölt információforrás fellelhető és feltételezhető, hogy azt nem bocsátánák rendelkezésre vagy bármilyen módon felhasználhatatlanná tennék.

Az Egyezmény 6. és 8. cikkének állítólagos megsértésével kapcsolatosan az elsőfokú bíróság ítéletének 9. oldala első és második bekezdésében kifejtette, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban a felperes védekezéshez való joga biztosított volt, hiszen az alperes előzetes álláspontjára észrevételeket tehetett, a magánélet tisztelőben tartásához való jogot pedig az Egyezmény 8. cikk második bekezdése értelmében az ország gazdasági jóléte érdekében a Tpv. 65/A. §-a korlátozza. E körben a jogerős ítélet indokolása arra mutatott rá, hogy a versenykorlátozást eredményező jogsértő magatartás felderítésének fontos eszköze a bírósági engedéllyel való előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás /9. oldal utolsó előtti bekezdés/. A Fővárosi Ítélet tábla arra is rámutatott, hogy a helyszíni kutatást engedélyező bírói végzés jogszerűségét a jelen perben nem lehet vitatni. Az engedélyezett helyszíni vizsgálatban lefoglalt bizonyítékokat pedig az alperes jogszerűen használhatta fel.

A Legfelsőbb Bíróság kiemeli a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a vállalkozások autonómiájának helyszíni vizsgálatral történő korlátozását a bíróság jogerős végzése alapozta meg /jogerős ítélet 11. oldal első bekezdése/. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint abból a körülményből, hogy a versenyfelügyeleti eljárás esetlegesen büntető jellegű eljárásnak minősül az Egyezmény szempontjából, nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az alperes által bírói végzésben engedélyezett helyszíni vizsgálat során lefoglalt bizonyítékok jogellenesek. A helyszíni vizsgálat engedélyezésének feltétele ugyanis csupán annak valószínűsítése, hogy a helyszínen a versenyt korlátozó magatartásra utaló információ található, és az információforrás más módon nem szerezhető meg. A Fővárosi Bíróság 2002. október 17. napján kelt végzésének indokolásából kitűnően az alperes a helyszíni vizsgálat során kézzel írt feljegyzéseket, jegyzeteket és levelezést kívánt felkutatni az eljárás tárgyát

képező közbeszerzési eljárásokkal összefüggésben. Az a körülmény, hogy az alperes által a helyszíni vizsgálat során lefoglalt feljegyzések, faxok, illetve levelezés versenykorlátozó magatartással hozhatók összefüggésbe, arra utal, hogy az információforrás fellelhetőségének valószínűsítésére vonatkozó a Tpvt. 65/A. § /5/ bekezdésében meghatározott engedélyezési feltétel fennállt. A felperesek maguk sem tettek olyan előadást, hogy a helyszíni vizsgálat módja, időpontja a felperesek számára bármely különleges, sajátos érdeksérelmet okozott volna. A jogerős ítélet helyesen mutatott rá arra, is, hogy a rendőrség közreműködésének igénybevételére az alperesnek a Tpvt. 65/A. § /7/ bekezdése értelmében csak lehetősége van, az nem kötelező.

A Legfelsőbb Bíróság egyetértett a Fővárosi Ítéletábrla által a helyszíni vizsgálatnak a Bocskai csomópont átépítésével kapcsolatos bizonyítékokra való kiterjesztésére vonatkozó álláspontjával is. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen mutatott rá arra, hogy a 4-es metró építésével kapcsolatos közbeszerzési eljárások egymással mind földrajzilag, mind tárgyukban összefüggtek. A Tpvt. 65/A. § 11/ bekezdésében meghatározott helyszíni vizsgálat alapjául szolgáló meghatározott cél az ezen beruházásokkal kapcsolatos közbeszerzési eljárásokban tanúsított versenytársi magatartások vizsgálata volt. Az alperes helyszíni vizsgálata tehát sem az Egyezmény, sem az Alkotmány 2. §-ának rendelkezéseivel nem álltak ellentétben. Ezért a helyszíni vizsgálat során lefoglalt bizonyítékokat az alperes versenyfelügyelete eljárásában is jogszerűen használhatta fel.

A Legfelsőbb Bíróság nem osztotta azt a felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontot, hogy a versenyhivatalt az Egyezmény szempontjából bíróságnak kellene tekinteni, ezért az alperes eljárásával összefüggésben a pártatlanság és függetlenség követelménye az Egyezményben írt módon nem kérhető számon. Így módon a versenyfelügyelete eljárásban az Egyezmény elveinek sérelme sem állapítható meg.

A Legfelsőbb Bíróság hangsúlyozza, hogy a Tpvt. 73. § /1/ bekezdése alapján az eljáró Versenytanácsnak épp az eljárás alá vontak védekezéshez való jogának biztosítása érdekében állt fenn azon kötelezettsége, hogy az ügyre vonatkozó előzetes álláspontját, a megállapított tényállást, az azt alátámasztó bizonyítékokat, a tényállás értékelését, a döntés meghozatalához szükséges szempontokat és következtetéseket, lényegének ismertetését az érintetteknek megküldje. A fentieket a perbeli versenyfelügyelete eljárás adatai teljes mértékben alátámasztják, hiszen az érintettek az előzetes véleményre részletes észrevételt tettek, amelyet az alperes érdemi határozatában is vizsgált és értékelt.

A Pp. 339. § /1/ bekezdése értelmében a bíróság az alperesi határozat jogszerűségét vizsgálja, ezért a Pp. 221. § /1/ bekezdésének az ítélet indokolása tartalmára vonatkozó előírását is arra figyelemmel kell értelmezni, hogy a jogszerűség megállapítása körében szükséges tényállást, bizonyítékokat, jogszabályokat tartalmazza-e a jogerős ítélet. A Legfelsőbb Bíróság nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy a jogerős ítélet indokolása iratellenes vagy hiányos lenne. A felperesek által vitatott kérdésekhez kapcsolódóan a jogerős ítélet indokolása a szükséges tényállási elemeket tartalmazza, a bizonyítékokat megjelöli, és hivatkozik azokra a jogszabályokra is, amelyen a bíróság ítélete alapszik. Az alperesi eljárás, illetve a felperesek magatartásának megítélése vonatkozásában ítélete megalapozott, okszerű és logikai hibát nem tartalmaz. A versenyfelügyelete eljárás során felmerült bizonyítékokat a maguk összességének értékelte, a Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően.

A kiszabott bírság vonatkozásában a felperesek tévesen hivatkoznak arra, hogy a bírság csak realizált "elért" árbevétel esetén szabható ki. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen mutatott rá arra, hogy a ténylegesen a jogsértés kapcsán elért árbevétel a versenyfelügyeleti bírság kiszabásának nem törvényi feltétele. A jogsértéssel elért előnyt a Tptv. 78. ~ 121 bekezdése, mint a bírság összegét meghatározó körülményt említi. A bírság összegének meghatározása mérlegelési döntés, amelyet az alperes határozatában 151-53. oldalán/ részletesen megindokolt. Értékelte a verseny veszélyeztetettségét, megállapítva, hogy a versenytárgyaláson történő összejátszás súlyos versenykorlátozásnak minősül, értékelte a jogsértés piaci hatását, figyelembe véve, hogy a belső Bartók Béla úti útépítésre kiírt tendert a II.r. felperes meg is nyerte, illetve vizsgálta az érintettek magatartásának felróhatóságát, valamint azt a körülményt, hogy a jogsértést közpénz felhasználásával kapcsolatosan követték el. A Tptv. 78. .f rendelkezéseinek vizsgálata alapján a Fővárosi Ítéletábla jogszerűen helyezkedett arra az álláspontra, hogy nem ütközik jogszabályba az a felfogás, hogy az alperes releváns forgalomnak az egyes pályázatok nettó szerződéses árait tekintette. A fentiekre figyelemmel az I. r. és II .r. felperesre kiszabott versenyfelügyeleti bírság összességében sem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor osztotta a III. r. felperes felülvizsgálati kérelmében előadottakat a tekintetben, hogy az alperes jogszabálysértően hagyta figyelmen kívül a Tptv. 78.§ /1/ bekezdésében meghatározott bírság maximumösszegét. Az alperesi versenyfelügyeleti eljárási iratok között rendelkezésre állt ugyanis a III. r. felperes kijavítási kérelme, amelyhez mellékelte éves beszámoló az értékesítés nettó árbevételeként 37.520.000.- Ft-ot jelöl meg. A III. r. felperes felülvizsgálati kérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy a

bírság összegének meghatározása alapjául szolgáló tényállást az Áe. 26. § /1/ bekezdése értelmében az alperesnek kell megállapítania. E tényállás körébe tartozik a Tptv. 78. § /1/ bekezdése folytán annak tisztázása, hogy mennyi az eljárás alá vont vállalkozás előző üzleti évében elért nettó árbevétele. Az alperes az Áe. 26. §-át megsértve e körülmény tisztázását elmulasztotta, és az iratok között rendelkezésre álló az Sztv. 20. §-ában foglalt előírásoknak megfelelő, a III. r. felperes jogelődje által csatolt éves beszámolóból kitűnően a ISI. r. felperes terhére kiszabott 52.000.000.- Ft bírság összege a III. r. felperes 2003. évben elért nettó árbevételenek 10 %-át jelentősen meghaladta.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva az alperes határozatát a III. r. felperest terhelő versenyfelügyelete bírság összege tekintetében hatályon kívül helyezte, és az alperest e körben új eljárásra kötelezte, egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 81. § /1/ bekezdés alapján a részben pernyertes III. r. felperes javára részperkötséget állapított meg, míg az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő I. r. és II. r. felperest az alperes felülvizsgálati perkötségének és a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéknek a megfizetésére kötelezte a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján irányadó Pp. 78. § /1/ és /2/ bekezdése alapján, a 6/1986./VI.26.1 IM rendelet 13. § /2/ bekezdésének is megfelelően.

Budapest, 2009. június 30.